

Oppdrag 8 - Vurderinger av gjeldende norsk naturmangfoldpolitikk opp mot ny naturavtale

Deloppdrag 2 - En oversikt over sammenhengene mellom Aichi-målene, norske nasjonale klima- og miljømål, andre relevante samfunns mål og Kunming-Montreal-målene

Følgende oppdrag ble gitt fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet den 27. mars 2023:

"Levere vurderinger av gjeldende norsk naturmangfoldpolitikk opp mot nye globale mål for natur som vedtas under konvensjonen om biologisk mangfold (CoP15). Direktoratet bes også om å redegjøre for status for gjennomføring av gjeldende handlingsplan".

Oppdraget er delt opp i seks deloppdrag.

Dette er besvarelsen på deloppdrag 2: "En kortfattet og skematisk oversikt over sammenhengene mellom Aichi-målene, våre nasjonale klima- og miljømål, andre relevante samfunns mål som f.eks. innen bærekraftig forvaltning og rettferdig godefordeling, og de nye globale målene for naturmangfold (et "målspeil"), der grad av samsvar mellom de ulike målene fremkommer. Med de nye globale målene menes både de fire overordnede målene mot 2050 og de 23 handlingsmålene mot 2030. Det må tydelig fremkomme dersom det er noen av de nye målene som ikke dekkes opp gjennom gjeldende nasjonale mål og/eller ikke har vært tema for tidligere globale mål."

Innholdsfortegnelse

1. Sammenheng mellom Aichi-målene og nasjonale naturmangfoldmål i Norge	2
2. Sammenheng mellom målene i naturavtalen, norske nasjonale mål og FNs bærekraftsmål	3
2.1 Sammenheng mellom hovedmålene for 2050 i naturavtalen, norske mål og FNs overordnede bærekraftsmål	3
2.2 Målene for 2030 i naturavtalen sett opp mot norske mål – enkel versjon	7

Denne delbesvarelsen inneholder skjematiske oversikter over sammenhengene mellom Aichi-målene, de norske klima- og miljømålene, FNs bærekraftsmål og hovedmålene og målene fra Kunming-Montreal-rammeverket.

1. Sammenheng mellom Aichi-målene og nasjonale naturmangfoldmål i Norge

Analysen i tabellen nedenfor er basert på kapittel 1.7 i St. Meld. 14 (2015-2016) Natur for livet: Sammenhengen mellom internasjonale og nasjonale mål, tabell 1.4. Tabellen har en sammenstilling av de nasjonale naturmangfoldmålene og de Aichi-mål de relaterer seg til. I meldingens kapittel 3 redegjøres det i tillegg for hva de enkelte Aichi-målene betyr for Norge. Dette tar for de fleste målene form av en oppsummering av status for og utsikter i eksisterende norsk tilnærming innen de tilknyttede temaene, snarere enn en plan for hvordan oppnåelse av Aichi-målene skal konkret omfattes av det norske målverket.

I kapittelet gjøres det oppmerksom på at de globale aspektene av Aichi-målene ikke dekkes av de nasjonale målene for naturmangfold, men behandles i meldingens kap. 4. Der står det noen generelle føringer for hvordan disse globale aspektene skal dekkes eller arbeides med fra norsk side i internasjonal sammenheng. Det står at vi har ansvar for den påvirkningen norsk aktivitet, slik som handel og investeringer, forårsaker utenfor landets grenser, at Aichi-mål 1-4 er viktig i den sammenhengen og at "[d]ette tilsier at også norske myndigheter, næringsliv og interessenter har fokus på at norsk produksjon og forbruk (også i utlandet) er bærekraftig og innen naturens tålegrenser." Videre påpeker delkapittelet om bistand at Aichi-mål 2 er relevant for norsk bistand.

I tillegg behandles kunnskaps og kunnskapsformidling i et eget kapittel i meldingen, kap. 8. Aichi-mål 19 viet til kunnskap, og forutsettes dermed behandlet i kapittel 8. Kapittelet har ingen direkte angivelser av hvordan Aichi-mål 19 skal dekkes eller oppnås fra norsk side.

De tre nasjonale målene for naturmangfold angis av meldingen til å henholdsvis omfatte følgende Aichi-mål:

	Tilknytning til Aichi-mål	Delvis tilknytning til Aichi-mål
Mål 1.1 Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystem-tjenester	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 20	17
Mål 1.2 Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres	6, 12, 13, 20	5, 9, 10, 17
Mål 1.3 Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner	11, 20	17

2. Sammenheng mellom målene i naturavtalen, norske nasjonale mål og FNs bærekraftsmål

I de to følgende tabellene er det satt opp oversikter over hvordan målene i naturavtalen står i sammenheng med de norske miljømålene og FNs bærekraftsmål. Den første tabellen inneholder naturavtalens hovedmål for 2050. Disse er overordnede resultatmål, som skal oppnås på lengre sikt som aggregerte utfall. De er derfor sammenholdt med de overordnede målene i FNs bærekraftsrammeverk. Den andre tabellen tar for seg 2030-målene i naturavtalen. Disse er handlingsmål, som i stor grad inneholder konkrete og spesifikke temaer som må gripes an og tiltak som må treffes, og som i en del tilfeller er tallfestet. Begge tabellene sammenholder naturavtalemålene med de norske nasjonale klima- og miljømålene. Det er viktig å være oppmerksom på at både hovedmålene og målene i naturavtalen er svært sammensatte og komplekse, og inneholder en lang rekke ulike elementer, temaer og delmålsetninger. Dette gjør at hvert av målene i realiteten er et knippe av målsetninger på ulike plan, hvor det neppe finnes ett enkelt tiltak som vil gripe an helheten av målet. En detaljert analyse av dette blir gjort i andre deloppdrag i denne leveransen. På bakgrunn av dette har det derfor ikke vært mulig å forutsette at man finner et komplett samsvar mellom enkeltmål i naturavtalen og norske enkeltmål, eller at det vil være mulig å rapportere på enkeltmål i naturavtalen ved hjelp av norske enkeltmål direkte.

I analysen har vi derfor sett etter tematisk sammenheng, basert på identifikasjon av temaer det er klart at det norske målet retter seg mot et tilsvarende resultat som eller drar i samme retning som hovedelementene i naturavtalemålene, eller utgjør et tydelig aspekt av dem. Dette er videre inndelt i to grader av sammenheng – direkte tematisk sammenheng og indirekte tematisk sammenheng.

Når det gjelder inkluderingen av FNs bærekraftsmål i tabellene, er det på det rene at selv om naturavtalen har som sitt hovedfokus å bedre tilstanden til og stanse og snu tapet av biomangfold globalt, er den basert på en anerkjennelse av at dette krever en innsats hvor samfunnssystemene må engasjeres og endres på tvers, og hvor mennesket er en viktig komponent, noe som også framgår av 2050-visjonen til rammeverket om å leve i harmoni med naturen. Målene er derfor satt opp for å støtte blant annet bærekraftig bruk av naturressurser og leveranser av økosystemtjenester for å sikre menneskelig velferd og styrke bærekraftig utvikling og FNs bærekraftsmål. Naturmangfold er en del av grunnstammen for alle FNs bærekraftsmål: I det lange løp vil både økonomisk og sosial utvikling bli satt i fare dersom naturmangfold ikke opprettholdes og bedres. Sett i lys av dette er det viktig å prøve å se målene i naturavtalen i sammenheng med FNs bærekraftsmål, noe som vil kunne hjelpe forståelsen av naturavtalen i ulike samfunnssektorer og koordinere og koble iverksettelsen av den på gjennomføringen av den eksisterende bærekraftsagendaen.

2.1 Sammenheng mellom hovedmålene for 2050 i naturavtalen, norske mål og FNs overordnede bærekraftsmål

Hovedmålene for 2050 i Kunming-Montréal-rammeverket	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – direkte tematisk sammenheng	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – indirekte tematisk sammenheng	Sammenheng med FNs overordnede bærekraftsmål
HOVEDMÅL A			

Hovedmålene for 2050 i Kunming-Montréal-rammeverket	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – direkte tematisk sammenheng	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – indirekte tematisk sammenheng	Sammenheng med FNs overordnede bærekraftsmål
<p>Den økologiske tilstanden til, sammenhengen mellom og motstandsevnen til alle økosystemer er opprettholdt, forbedret eller restaurert, slik at arealene med naturlige økosystemer økes betydelig innen 2050.</p> <p>Utryddelsen av kjente truede arter forårsaket av mennesker er stanset, og innen 2050 er takten og risikoen for utryddelse av alle arter redusert til en tiendedel, og bestandene av naturlig hjemmehørende ville arter er økt til sunne og robuste nivåer.</p> <p>Det genetiske mangfoldet i populasjoner av ville og domestiserte arter er opprettholdt, slik at deres tilpasningspotensial er sikret.</p>	<p>Naturmangfold 1.1: Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester</p> <p>Naturmangfold 1.2: Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres</p>	<p>Naturmangfold 1.3: Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner</p> <p>Klima 5.4: Norge har lovfestet et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050</p> <p>Klima 5.5: Redusert og reversert tap av tropisk skog gir et mer stabilt klima, mer bevart naturmangfold og mer bærekraftig utvikling</p> <p>Polarområdene 6.1: Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal holdes ved lag, og naturmangfoldet bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet</p> <p>Polarområdene 6.3: Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres</p>	<p>Mål 2. Utrydde sult: Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk</p> <p>Mål 3. God helse og livskvalitet: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder</p> <p>Mål 6. Rent vann og gode sanitærforhold: Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle</p> <p>Mål 13. Stoppe klimaendringene: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem*</p> <p>Mål 14. Livet i havet: Bevare og bruke havet og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling</p> <p>Mål 15. Livet på land: Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold</p>
HOVEDMÅL B			
Naturmangfold blir brukt og forvaltet på en bærekraftig måte, og naturens	Naturmangfold 1.1	Naturmangfold 1.2	Mål 1. Utrydde fattigdom: Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Hovedmålene for 2050 i Kunming-Montréal-rammeverket	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – direkte tematisk sammenheng	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – indirekte tematisk sammenheng	Sammenheng med FNs overordnede bærekraftsmål
bidrag til mennesker, herunder økosystemfunksjoner og -tjenester, er verdsatt, opprettholdt og forbedret, inkludert restaurering av de som har vært i tilbakegang, for å bidra til å oppnå bærekraftig utvikling til beste for nålevende og framtidige generasjoner innen 2050.	Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres Naturmangfold 1.3 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner Klima 5.5 Redusert og reversert tap av tropisk skog gir et mer stabilt klima, mer bevart naturmangfold og mer bærekraftig utvikling Polarområdene 6.1 Omfanget av villmarkspregede områder på Svalbard skal holdes ved lag, og naturmangfoldet bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet	Mål 2. Utrydde sult Mål 3. God helse og livskvalitet Mål 5. Ligestilling mellom kjønnene: Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet Mål 6. Rent vann og gode sanitærforhold Mål 7. Ren energi til alle: Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris Mål 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle Mål 9. Industri, innovasjon og infrastruktur: Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon Mål 11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn: Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige Mål 12. Ansvarlig forbruk og produksjon: Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre Mål 13. Stoppe klimaendringene Mål 14. Livet i havet Mål 15. Livet på land
HOVEDMÅL C			
Økonomiske og ikke-økonomiske fordeler fra bruken av genetiske ressurser og digital sekvensinformasjon fra genetiske		Naturmangfold 1.1: Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester	Mål 2. Utrydde sult Mål 3. God helse og livskvalitet Mål 5. Ligestilling mellom kjønnene Mål 6. Rent vann og gode sanitærforhold

Hovedmålene for 2050 i Kunming-Montréal-rammeverket	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – direkte tematisk sammenheng	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – indirekte tematisk sammenheng	Sammenheng med FNs overordnede bærekraftsmål
ressurser samt tradisjonell kunnskap knyttet til genetiske ressurser, der det er relevant, er delt på en rettferdig og likeverdig måte, også med urfolk og lokalsamfunn der dette er relevant, og økt betydelig innen 2050, samtidig som tradisjonell kunnskap knyttet til genetiske ressurser er beskyttet på en hensiktsmessig måte og dermed bidrar til bevaring og bærekraftig bruk av naturmangfold, i samsvar med internasjonalt vedtatte instrumenter om fordeling av fordeler.		Naturmangfold 1.2: Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres	Mål 7. Ren energi til alle Mål 10. Mindre ulikhet: Redusere ulikhet i og mellom land Mål 11. Værekraftige byer og lokalsamfunn Mål 14. Livet i havet Mål 15. Livet på land Mål 16. Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner: Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer
HOVEDMÅL D			
Tilstrekkelige virkemidler for gjennomføring, herunder finansielle ressurser, kapasitetsbygging, teknisk og vitenskapelig samarbeid og tilgang til og overføring av teknologi for å kunne gjennomføre det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold, er sikret og likeverdig tilgjengelig for alle parter, særlig utviklingslandene, spesielt de minst utviklede landene og små øystater, samt land med overgangsøkonomi, slik at finansieringsgapet på 700 milliarder dollar per år for å sikre naturmangfold, gradvis reduseres og finansieringsstrømmene gradvis			Mål 4. God utdanning: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle Mål 5. Likestilling mellom kjønnene Mål 12. Ansvarlig forbruk og produksjon Mål 16. Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner Mål 17. Samarbeid for å nå målene: Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling

Hovedmålene for 2050 i Kunming-Montréal-rammeverket	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – direkte tematisk sammenheng	Nasjonale klima- og miljømål i Norge – indirekte tematisk sammenheng	Sammenheng med FNs overordnede bærekraftsmål
justeres i samsvar med det globale Kunming-Montreal-rammeverket for naturmangfold og 2050-visjonen for naturmangfold.			

2.2 Målene for 2030 i naturavtalen sett opp mot norske mål – enkel versjon

Direkte tematisk sammenheng

Indirekte tematisk sammenheng

Mål uten direkte sammenheng

[illegible]

[illegible]